

ZATERDAG 18 AUGUSTUS 2007

WEEKOVERZICHT BRUSSELSE BEURS

Beurs is manisch-depressief

16

ZANNA OP ZATERDAG

'Winstkansen stijgen op de beurs'

16

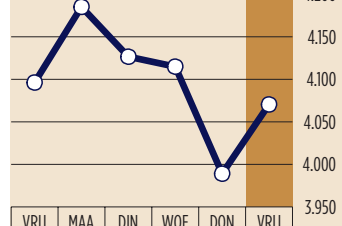
KOERSTABELLEN

Het meest complete cijferkatern

18-24

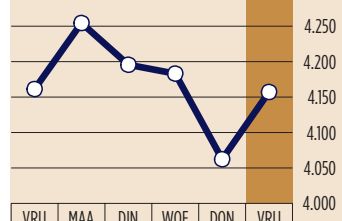
Bel20

Koers om 18 uur: 4.070,48 (+81,42)

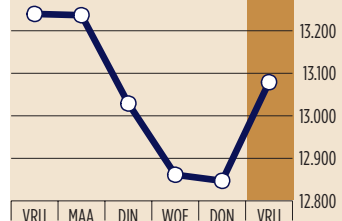
Euro Stoxx 50

Koers om 18 uur: 4.157,2 (+94,87)

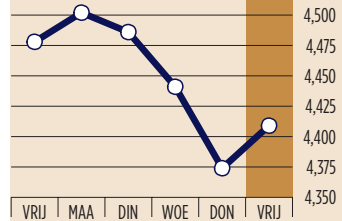
Dow Jones

Koers om 22 uur: 13.079,08 (+232)

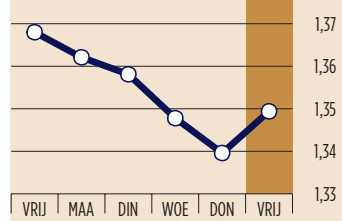
langetermijnrente

Koers om 18 uur: 4,409 (+0,035)

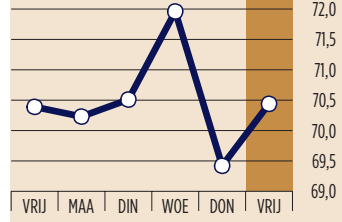
euro in dollar

Koers om 18 uur: 1,3494 (+0,0098)

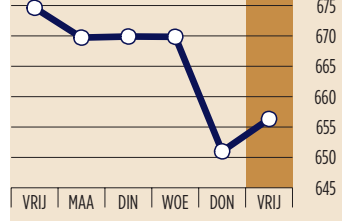
olie

Koers om 21 uur: 70,44 (+1,02)

goud

Koers om 18 uur: 656,33 (+5,33)

SUBPRIMECRISIS

Bear Stearns schrapt 240 jobs

(tijd) - De Amerikaanse zakenbank Bear Stearns schrapt 240 banen bij twee dochters. Daarmee is Bear de eerste Amerikaanse financiële instelling die ontslagen aankondigt als gevolg van de problemen met de rommelhypotheken (subprimecrisis). Vorige week vroeg Bear Stearns het faillissement aan van twee van zijn hefboomfondsen op de Caymaneilanden. Het bankroet van beide fondsen was het gevolg van de subprimecrisis.

Quote

'De mens heeft het bankieren nodig, maar niet de banken.'

Bill Gates, voorzitter Microsoft, 1999

REEKS (1) Rivaliteit twee topbanken cruciaal bij opmars Belgische industrie en Brusselse beurs van 1832 tot 1848

Van twee banken via twee crashes tot één munt

(tijd) - De beginjaren van de Belgische economie en de Brusselse beurs stonden in het teken van de intense rivaliteit tussen de Generale Maatschappij en de Banque de Belgique. Ze financierden de prille Belgische

industrie, introduceerden de eerste industriële aandelen op de Brusselse beurs, maar lagen ook mee aan de basis van de beurscrashes van 1838 en 1848. Voor financiële stabiliteit was het wachten op de Nationale Bank.

Eén. Dat is het aantal aandelen dat de SCOB20-index van 1832 tot 1834 telt. Bij zijn onafhankelijkheid in 1830 was België het meest geïndustrialiseerde land van het continent, maar echt grote binnenlandse beursgenoteerde ondernemingen waren schaars. Op de beurzen van Brussel en Antwerpen verhandelde wisselagenten vooral binnen- en buitenlandse staatspapier. België telde één financiële instelling van belang, meteen die ene SCOB20-component in 1832: de Generale Maatschappij. De 'Oude Dame' was in 1822 opgericht op initiatief van koning Willem I. Een succes was de beursgang in Brussel niet: de Generale bood 60.000 aandelen aan tegen 500 gulden (ruim 1.000 frank). Beleggers tekenden slechts op 31.226 aandelen in, waarvan Willem I zelf er bovendien liefst 25.800 voor zijn rekening nam.

De Generale wist onder de Brusselse bankier Ferdinand de Meelis - volgens de historicus B.S. Chleppner 'één van de meest intelligente zakenlui die België ooit gekend heeft' - de revolutie vrij goed door te komen, handig laverend tussen referentieaandeelhouders Willem I en de nieuwe Belgische regering. Door de overname van enkele stedelijke spaarkassen bouwde de Generale snel een nationale spaarbank uit. Daarmee beschikte de Generale over een flink pak geld, dat ze in haar hoofdzaak kon investeren: het bevorderen van de Belgische industrie.

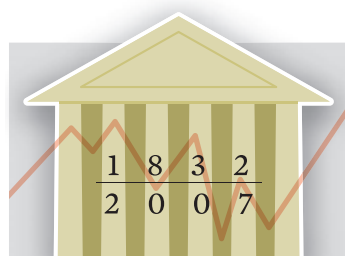
Rond 1834-35 beleefde het piepjonge België zijn eerste periode van industriële hoogconjunctuur, die tot 1838 zou duren. In 1835 ontstond de tweede component van de SCOB20. De revolutionair Charles de Brouckère (later burgemeester van Brussel) richtte in februari 1835 met stevige steun van Frans kapitaal de Banque de Belgique op. Hij hoopte de Generale, die volgens hem nog te Nederlands getint was, als staatskassier te verdringen.

Die hoop bleek ijdel, maar toch kreeg de Generale er met de Banque de Belgique een te duchten concurrent bij. Zo leverden de Generale en de Banque de Belgique, in tandem met de staalmagnaat John Cockerill, in 1836 een bittere strijd bij de Franse regering om de spoorlijn van Parijs naar de Belgische grens te mogen bouwen. Cockerill haalde het contract binnen, maar zag het project door het Franse parlement afgeschoten, zodat beide met lege handen achterbleven.

De banken mochten dan al aartsrivalen zijn, zonder overdrijven kunnen we stellen dat de twee samen de Belgische industriële revolutie in de periode 1832-1848 financierden. Ze stampten het kruim van de Belgische industrie uit de grond: de Generale creëerde een pak steenkoolmijnen zoals Charbonnages de Hornu & Wasmes en investeerde ook in staal, spoorwegen, glas en vastgoed. De eerste Belgische multinational, de zinkfabrikant Vieille Montagne, kwam er met steun van de Banque de Belgique, die voorts fors geld pompte in steenkool, staal (o.m. Cockerill) en machinebouw.

FLIPO'S

Vervolgens brachten de banken een deel van de aandelen van hun industriële creaties naar de Brusselse beurs. De beursgang was doorgaans gereserveerd voor de klanten van de bank. En zoals bij de 'Kinopolis-toestanden' 160 jaar later, tekenden speculanten voor enorme bedragen in om bij de onvermijdelijke toepassing van een verdelsteutel zoveel mogelijk aandelen in de wacht te slepen. Daar-

175 JAAR BRUSSELSE BEURS

1832-1848 Chaotische beginjaren

1849-1913 Beurs veroverd de wereld

1914-1945 1x euforie, 3x doffe ellende

1946-2007 Moeizame heropstanding

Onderzoekers van het Studiecentrum voor Ondernemingen & Beurs van de Universiteit Antwerpen zetten de voorbije tien jaar een 230 meter hoge stapel vergeelde beursarchieven op computer. Op basis van die databank bekeken ze de SCOB20-index, die de ups & downs van de Brusselse beurs van 1832 tot nu in kaart brengt. Aan de hand van die index zoomt De Tijd in op vier grote periodes in de beursgeschiedenis.

om oogde de vraag bij een beursgang gigantisch (soms honderden miljoenen frank), al bleef het aantal beursbeleggers beperkt. De gewone man hield zich afzijdig: bedrijven kwamen doorgaans tegen 1.000 frank per aandeel naar de markt, meer dan het gemiddelde jaarloon van een arbeider.

Maar wie geld genoeg had om op de beurs te speculeren, genoot wel zoals 160 jaar later van een flip, een 'free lunch IPO' (Initial Public Offering). De banken leenden 'hun' industriële aandelen vaak uit zonder enige marge te eisen, meestal tegen een rente van 4 procent. Tegelijk stipuleerden de statuten van de industriële bedrijven dat de aandeelhouders jaarlijks bij het afsluiten van het boekjaar recht hadden

op een coupon van 5 procent. Die coupon kwam er ongeacht winst of verlies en zelfs voor het bedrijf zijn balans had opgesteld. Die bizarre regelgeving kwam er om aandelen aantrekkelijker te maken voor de Belgische belegger, die toen al een voorliefde had voor obligaties. De speculant deed er zijn voordeel mee: hij streek jaarlijks 5 procent coupon op, terwijl hij zijn bank maar 4 procent rente op de geleende aandelen moest betalen.

Bij een beurscrisis hadden de banken geen enkele hefboom om bij de speculanten betaling af te dwingen en bleven ze met de fors in waarde gezakte aandelen zitten. Bovendien hadden ze zelf ook nog een pak aandelen van en kredieten aan de participaties op de balans staan. Bijgevolg zat het gros van de activa van de banken 'vas' in de Belgische industrie, met een extreme illiquiditeit tot gevolg.

XXIV ARTIKELLEN

Dat bleek pijnlijk tijdens de beurscrash van 1838-39. Op 14 maart 1838 liet Willem I plots weten in te stemmen met het Londense Verdrag van XXIV Artikelen uit 1831. Dat verdrag erkende de Belgische staat, maar verplichtte de piepjonge natie delen van Limburg en Luxemburg aan Willem I terug te geven. Het vooruitzicht dat België onverwacht alsnog territorium moest afstaan, ontketende een politieke en economische crisis.

Op 6 december besliste de conferentie van Londen dat de 'XXIV artikelen' onverkort moesten worden uitgevoerd. Pas na enige tijd sijpelde die beslissing op de beurs door. Eerst in Parijs, waar de aandelen van de Banque de Belgique vanaf 12 december onderuit gingen. Op 17 december staakte de bank alle uitbetalingen.

België kende nog geen centrale bank: alle privébanken gaven eigen bankbiljetten uit, die ze bij aanbidding uitbetaalden in cash (meestal al zilveren muntstukken van 5 frank). Spaarders haalden massaal hun deposito's weg bij de Banque

de Belgique of boden de bankbiljetten voor inwisseling tegen muntstukken aan. Dat veroorzaakte al snel een liquiditeitscrisis: tegenover de 5 miljoen biljetten en deposito's, had de bank slechts 400.000 frank in kas. De rest van de activa zat vast in de illiquide portefeuille industriële participaties. Ook bij de Generale was er een 'run' op de spaartegoeden, maar die kon dankzij de verkoop van de portefeuille Parijse beleggingen snel 20 miljoen frank mobiliseren.

De Banque de Belgique had haar aartsrivaal, de Generale, om hulp kunnen vragen, maar die ultieme vernedering wou de bank tot elke prijs vermijden. Uiteindelijk bracht de regering redding door de bank op 22 december een lening van 4 miljoen frank toe te kennen. Vanaf 1 januari 1839 kon de bank haar betalingen hervatten en was de onmiddellijke crisis bezworen. Toch had ze de economische toestand, die toch al niet florissant was, nog verergerd.

Bovendien kwam het nooit meer goed tussen Charles de Brouckère, die zijn aartsrivaal ervan verdacht de crisis uitgelokt te hebben, en de Generale. Vanaf 1838 aanvaardden de aartsrivalen elkaars bankbiljetten niet langer, wat de opkomst van het fiduciaire geld belemmerde. De financiële crisis noopte de Belgische regering schoorvoetend in te stemmen met het Verdrag van Londen en het definitieve verlies van Oost-Limburg en het Groot-hertogdom Luxemburg.

MOEDER VAN ALLE CRASHES

De beurs van Brussel kon zich na de crisis nauwelijks herstellen, al leefde de economie op. De SCOB20 daalde van 1838 tot 1842 zelfs vijf jaar op rij. Veel industriële aandelen schrapten hun dividend en nieuwkomers waren er nauwelijks, aangezien de twee grootbanken hun handen vol hadden met het uitmesten van de portefeuille bestaande participaties. Het waren doorgaans Londense financiers die bij de regering aanklopten om de vele nieuwe Belgische spoorlijnen uit te baten.

In de periode 1843-1847 volgde een zeer voorzichtig beursherstel, maar dat mondde in 1848 uit in misschien wel de moeder van alle

Brusselse beurscrashes. Dat jaar tuimelde de SCOB20-index ruim 40 procent. België kende in 1847 al een diepe economische crisis en daar kwam op 22 februari 1848 de revolutie in Parijs bij.

Op 25 februari sloot de Brusselse beurs haar deuren, om de handel pas op 8 maart te hervatten. De Generale zag haar beurskoers ineenstorten van 1.700 frank midden februari tot 550 frank bij het dieptepunt van de crisis, midden mei. De toch al verschrompelde beurskoers van de Banque de Belgique dook van 79 naar 45 frank.

Om tegemoet te komen aan de run op haar deposito's kon de Generale anders dan in 1838 geen middelen vrijmaken door een deel van haar Franse portefeuille in Parijs te gelde te maken. De regering stemde er via de wet van 22 mei 1848 mee in voor 20 miljoen bankbiljetten van de Generale op te kopen, zodat die haar spaarders kon uitbetalen. Dat volstond om de diepe crisis te bezweren, te meer omdat België een van de weinige Europese landen was die aan het politieke oproer van 1848 wist te ontsnappen.

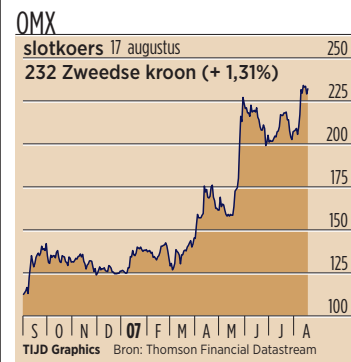
De nieuwe crash maakte duidelijk dat België nood had aan een centrale bank, die een einde moest maken aan de wildgroei van bankbiljetten en bij financiële crisissen over de stabiliteit kon waken. De Generale en de Banque de Belgique deden in 1850 na onderhandelen met de toenmalige minister van Financiën, Walthère Frère-Orban, afstand van hun emissierecht. In ruil stapten de twee in het kapitaal van de Nationale Bank van België (NBB).

De NBB bleek een onverhoopt groot succes: de instelling genoot het noodzakelijke vertrouwen van de bevolking om de opkomst van fiduciair geld mogelijk te maken. In 1854 krom de geldcirculatie al boven 100 miljoen frank. Tegelijk hadden de grootbanken de handen vrij om zich toe te leggen op hun industriële politiek. De creatie van de NBB creëerde financiële stabiliteit en legde zo de basis van de opmerkelijk opmars van de Belgische economie en de Brusselse beurs in de tweede helft van de 19de eeuw.

Kurt VANSTEELEND
Dinsdag: 1849-1913

BEURSUITBATERS

Borse Dubai biedt fors op Zweeds OMX

(bloomberg/tijd) - Borse Dubai, die eigenaar van twee beurzen in het gelijknamige emiraat, deed gisteren een overnamebod op OMX. Dat Zweedse bedrijf is de grootste beursuitbater in Scandinavië. Borse Dubai biedt 27,7 miljard Zweedse kronen (2,97 miljard euro) cash voor OMX. Dat komt neer op 230 kronen per aandeel OMX. Die prijs ligt 14 procent boven het bod van 202,3 kronen (cash en eigen aandelen) dat de Amerikaanse technologiebeurs Nasdaq in mei op OMX uitbracht.

Borse Dubai bouwde de voorbije dagen een participatie van 28,4 procent in OMX op. 'OMX vergelijkt het bod van Borse Dubai met dat van Nasdaq en zal de aandeelhouders te gepaste tijde informeren', reageerde de Scandinavische beurs in een mededeling. OMX stelde vorige week dat de voorkeur uitgaat naar een overname door Nasdaq. Nasdaq sprak gisteren over een 'inferieur' bod.

De familie Wallenberg, die 10,7 procent van OMX in handen heeft, koos oorspronkelijk voor Nasdaq maar zei gisteren dat ze geen moeite maakt van haar recht de zaak opnieuw te bekijken. Dat deed ook Nordea Bank, dat 5,5 procent bezit. De Zweedse overheid, met 6,6 procent de op een grootste aandeelhouder van OMX, heeft nog geen keuze gemaakt.

Borse Dubai stelt dat een samengaan met OMX de op vier na grootste beursuitbater in de wereld creëert. OMX baat zeven beurzen uit: Stockholm, Helsinki, Kopenhagen, Reykjavik, Riga, Tallinn en Vilnius.

OMX eindigde gisteren 1,3 procent hoger op 232 kronen. CP
www.omxgroup.com
www.difx.ae

BELEGGEN

Geldmarktfondsen zitten in de lift

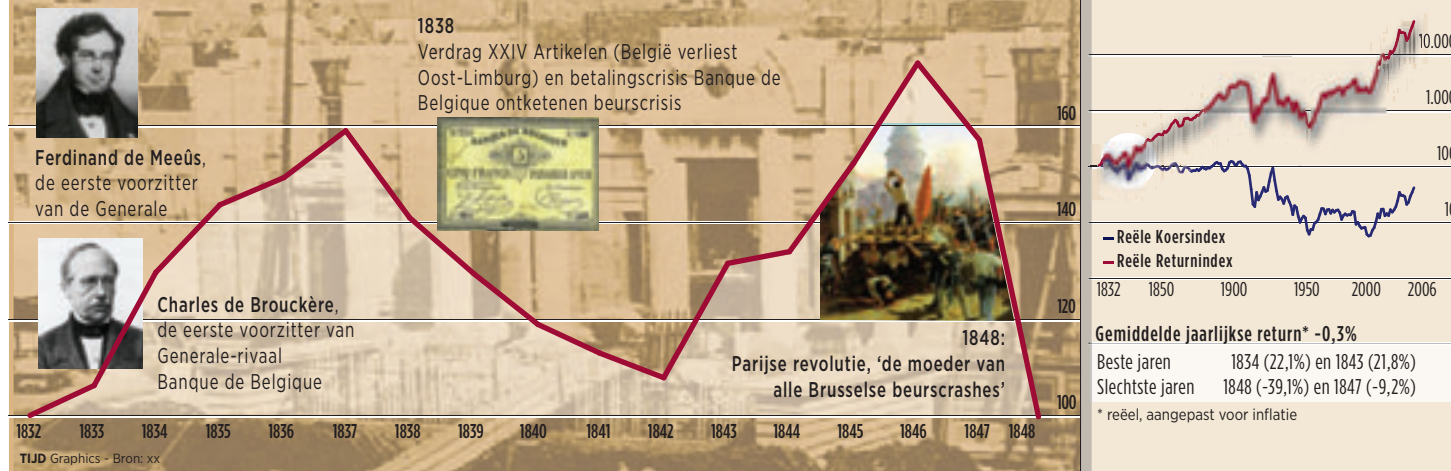
(tijd) - De voorbije week namen de investeringen in geldmarktfondsen, die beleggen in kortlopend vastrentend papier, netto met 39,4 miljard dollar (29,1 miljard euro) toe tot een record van 2.650 miljard dollar. Dat berekende het Amerikaanse TrimTabs Investment Research. Door de crisis op de aandelenmarkten trokken de beleggers netto voor 20 miljard dollar weg uit aandelenfondsen. 'De beleggers herevalueren hun appetijt voor risico', reageerde een analist op de gisteren gepubliceerde cijfers.

HEFBOOMFONDSEN

Citadel koopt activa Sentinel

(tijd) - De Amerikaanse hefboomfondsgroep Citadel Investment heeft tegen een korting van minstens 10 procent voor 500 miljoen dollar activa gekocht van de fondsbeheerder Sentinel. Citadel betaalde tussen 85 en 90 dollarcent voor elke dollar activa van Sentinel. Die fondsbeheerder verbodt eerder deze week beleggers uit de fondsen te stappen, het gevolg van de subprimecrisis. Citadel kocht eerder al activa van het belegde hefboomfonds Amanth en van het hefboomfonds Rowth Capital, dat in juli kopjeonder ging.

SCOB20-returnindex 1832-1848

De SCOB20, barometer van 175 jaar Brusselse ups en downs

(tijd) - De SCOB20-index vormt de bekroning van tien jaar monnikenwerk van een groep onderzoekers van het Studiecentrum voor Onderneming & Beurs (SCOB) van de Universiteit Antwerpen. De financiële economen Jan Annaert, Marc De Ceuster en Frans Buelens, de historici Helma De Smedt, Greta Devos en Hans Willems, en de informaticus Jan Paredaens zetten onder voorzitterschap van Ludo Cuyvers tonnen vergeelde archieven en miljoenen koersdata van de Brusselse beurs op computer. Hoe berekent het Studiecentrum

voor Onderneming & Beurs de SCOB20 vanaf 1832? De onderzoekers stelden een lijst op met de grootste 20 Belgische bedrijven volgens beurswaarde op het einde van elk van de 175 jaren. Hoe groter de beurswaarde, hoe groter de weging in de SCOB20. Vervolgens becijfert het SCOB aan de hand van de koersen van de indexcomponenten de return van de SCOB20 in het daaropvolgende jaar. Aan het einde van het jaar voeren de onderzoekers een 'indexherziening' door. Bedrijven die niet langer bij de grootste 20 behoren, verdwijnen uit de index ten

voordele van de nieuwkomers. In de index komen alleen Belgische bedrijven die in België ook hun hoofdactiviteit hebben. Bijgevolg noteert het Franse Suez wel in de Bel20, maar niet in de SCOB20.

OUDE DAME

Toen Suez de Generale Maatschappij in 1998 opsloopte, sneuvelde dus ook de oudgediende van de index: de 'Oude Dame' was in 1832 het eerste aandeel in de SCOB20. Van de huidige SCOB20-bedrijven is Sofina (sinds 1911) de nestor. Ook Kredietbank

(sinds 1962), GBL (sinds 1963, via meerdere voorlopers) en Solvay (sinds 1967) behoren minstens 40 jaar tot de Brusselse steraan-delen. De historische samenstelling van de SCOB20 weerspiegelt de sectoren die jarenlang de dienst uitmaakten op de Brusselse beurs: in de loop van de 175 jaar prijkte liefst 639 keer een spoorweg- of tram-maatschappij in de SCOB20, gevolgd door holdings (460 keer), banken en verzekeraars (452), staal- en metaalgroepen (377) en elektriciteits- en gasproducenten (305). KVS